

Van Middendorp Bouwkundig teken- en adviesbureau B.V.
T.a.v. dhr. A. van Middendorp
Seringsstraat 15A
6744 WZ Ederveen

Datum 27 september 2019
Kenmerk BE/2019/548/r
Uw kenmerk Email d.d. 20-9-2019
Auteur(s) ir. T.W.D. Schrader
Collegiale toets ing. G. Fairhurst

BLOM ECOLOGIE B.V.
ADVIES & ONDERZOEK

Zandweg 46
4181 PM Waardenburg

t 0418 820 288
e info@blomecologie.nl
i www.blomecologie.nl

KvK 67221904
BTW 856882999B01
IBAN NL21RABO0314240683

Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Klomperweg 127 te Lunteren

Aan de Klomperweg 127 te Lunteren is een boerenerf met een woning en opstallen gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens een viertal opstallen op de planlocatie te saneren. Daarnaast vindt er een functiewijziging plaats van een agrarische bestemming naar een niet-agrarische bestemming. Het bestemmingsplan dient derhalve te worden gewijzigd.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggend ecologisch oriënterend onderzoek is de (potentiële) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van de planlocatie voor deze soorten in kaart gebracht.

Van Middendorp bouwkundig teken- en adviesbureau B.V. begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie B.V. verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en deze vervolgens te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en het geldende bestemmingsplan.

Onderzoeksdoelen

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (art. 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op het de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Gelderland?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming te worden genomen, en zo ja, welke?

Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Klomperweg 127 te Lunteren (figuur 1). De planlocatie betreft een oud boeren erf met hierop een bedrijfswoning en enkele opstallen. De bedrijfswoning en twee relatief nieuwe schuren blijven behouden. De beoogde ingreep betreft de sanering van vier opstallen, te weten; een hooischuur A, schuur B, stal C en bijgebouw D. Alle te saneren opstallen zijn opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw. De schuren en de stal (A, B en C) hebben een golfplaten dak zonder dakbeschoot en bijgebouw D heeft een pannendak. Een groot gedeelte van het perceel is verhard middels klinkers, het overige gedeelte is ingericht als tuin met gazon en perkjes. Op en nabij de planlocatie is geen oppervlaktewater aanwezig. In figuur 2 en bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door agrarisch gebruik. De bebouwde kom van Lunteren is circa 1,2 km ten noordoosten gelegen. Vrijwel direct ten westen ligt op circa 50 m afstand de A30.

Figuur 1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Klomperweg 127 te Lunteren (bron kaartmateriaal: arcgis.com). De rode stippellijnen weergeven de te saneren gebouwen.

Figuur 2 Fotografische indruk van de planlocatie en de directe omgeving hiervan (foto's aangeleverd door de initiatiefnemer).

Functieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. De beoogde ontwikkeling betreft het saneren van vier opstallen (hooischuur, schuur, stal en bijgebouw). Op het perceel vindt een functieverandering plaats van agrarisch naar niet-agrarisch. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- saneren van hooischuur, schuur, stal en bijgebouw: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;

- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Methodes

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 23 september 2019 en is uitgevoerd door ir. T.W.D. Schrader. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 15° Celsius en windkracht 1-2 (Bft).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 zijn drie voormalige wetten; de Flora- en faunawet samen met de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998, vervangen door de Wet natuurbescherming (Wnb). Bevoegdheden zijn met het ingaan van deze wet overgedragen van het rijk naar de provincie.

Algemene zorgplicht

In de Algemene zorgplicht (art. 1.11) wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moet worden. Het uitgangspunt van de Algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

(a) Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: *Vogelrichtlijnsoorten* (art. 3.1), *Habitatrichtlijnsoorten* (art. 3.5) en *Andere soorten* (art. 3.10). Hierin worden ook rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij negatieve effecten op soorten in de specifieke soortenbescherming geldt een ontheffingsplicht.

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor bepaalde soorten.

In de verordening Ruimte van de provincie Gelderland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland.

Aardmuis	Gewone bosspitsmuis	Ondergrondse woelmuis
Bastaardkikker	Gewone pad	Ree
Bosmuis	Haas	Rosse woelmuis
Bruine kikker	Huisspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Dwergmuis	Kleine watersalamander	Veldmuis
Dwergspitsmuis	Konijn	Vos
Egel	Meerkikker	Woelrat

(b) Gebiedsbescherming

Naast de specifieke soortenbescherming kent Nederland ook gebiedsbescherming, waarbij bepaalde gebieden extra bescherming genieten. Het gaat hier hoofdzakelijk om Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Gelderland. In deze gebieden mogen in principe geen werkzaamheden binnen de grenzen uitgevoerd worden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist en binnen het Natuurnetwerk Gelderland geldt het 'nee, tenzij'-principe. In bepaalde gevallen dient er natuurcompensatie uitgevoerd te worden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Gelderland geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden geldt een ontheffingsplicht.

(c) Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m² of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden.

Beoordeling (a) soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan is en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten (beschermingsregime 'Andere soorten') geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie *soortenbescherming*). In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt c.q. soorten waarvoor een ontheffingsplicht noodzakelijk is.

Vaatplanten

In de directe omgeving van de planlocatie is het voorkomen bekend van de volgende beschermde vaatplanten: kartuizer anjer (NDFP 2009-2019). Gedurende het veldbezoek zijn geen beschermde planten en/of sporen hiervan aangetroffen. De kartuizer anjer is waargenomen ten noorden van de planlocatie, aan de Postweg ten westen van de A30. Deze waarneming wordt als 'ingezaaid' gemeld, aannemelijk is er hier geen sprake van een natuurlijke verspreiding. De soort heeft als groeiplaats graslanden, bermen en rotsachtige plaatsen. Vaak is de soort hier te vinden op zonnige plaatsen en op matig voedselarme en kalkhoudende grond. Gezien er op de planlocatie jarenlang sprake is geweest van een agrarisch bedrijf is er hier sprake van een voedselrijke en kalkarme bodem. Hierdoor kan het voorkomen van de kartuizer anjer op de planlocatie uitgesloten worden.

Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante kruiden zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: klimop, smalle weegbree en raaigras. Een groot gedeelte van het perceel is verhard met klinkers. Op de muren van de aanwezige bebouwing is geen (beschermde) muurvegetatie aangetroffen. Op en rondom het perceel zijn enkele bomen en struiken aanwezig in de vorm van coniferen, gewone es, gewone esdoorn, taxus en zwarte els.

De beoogde ontwikkeling leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Beschermde planten stellen over het algemeen specifieke eisen aan hun milieu, zoals kalkhoudende schrale grond of stikstofarme blauwe graslanden. De planlocatie is een oud agrarisch perceel. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. Daarnaast zijn beschermde planten niet aangetroffen gedurende het veldbezoek, waarmee negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten derhalve kunnen worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. In de omgeving is onder andere de aanwezigheid van de volgende soorten vastgesteld: aardmuis, bosmuis, bruine rat, bunzing, das, dwergmuis, dwergspitsmuis, eekhoorn, egel, haas, huismuis, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, waterspitsmuis, woelrat en wolf (Broekhuizen et al., 2016; NDFD 2009-2019). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: bunzing, das, rode eekhoorn, waterspitsmuis en wolf.

Grondgebonden zoogdieren prefereren een leefomgeving waarin voldoende voedsel, rust- en voortplantingsmogelijkheden aanwezig zijn.

Het perceel is vrijwel geheel verhard. Er is sprake van een hoge mate van verstoring door bewoning en bedrijvigheid. Het aanwezige groen is hoofdzakelijk kort gemaaid gazon en tuinperken. Daarnaast zijn op het perceel katten aanwezig.

Marterachtigen als de bunzing en de steenmarter kunnen op en nabij boerenerven voorkomen. Hier maken ze hoofdzakelijk gebruik van rommelhoekjes, stenen- of houtstapels of andere dichte structuren om verblijfplaatsen te vinden. Houtwallen en ruigtestroken kunnen dienen als foerageergebied of migratieroute. Het voorkomen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen op het perceel is uitgesloten wegens het ontbreken van sporen van marterachtigen (uitwerpselen, prooiresten, latrines e.d.), de aanwezigheid van mensen en katten en het ontbreken van optimaal foerageergebied op het perceel. De relevante groenstructuren (erfscheiding) blijven behouden, waardoor er ook geen afname is van foerageergebied of een migratieroute. Negatieve effecten ten aanzien van de bunzing of steenmarter wordt uitgesloten.

Het voorkomen van de das, eekhoorn, waterspitsmuis en wolf kan worden uitgesloten door de hoge mate van verharding, vrijwel afwezigheid van opgaande of ruige vegetatie, afwezigheid van oppervlaktewater en de hoge mate van verstoring door menselijke aanwezigheid en de aanwezigheid van katten.

Gelet op het gebruik van de locatie en de afwezigheid van gunstige migratieroutes in de directe omgeving van de locatie is het aannemelijk dat soorten van de *Habitatrichtlijn* en niet vrijgestelde *Andere soorten* niet op de locatie voorkomen. De planlocatie heeft enkel mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name egel, konijn, mol en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op en rondom de planlocatie zijn geen holen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming van de provincie vallen (zie Wnb art 3.10). Effecten op beschermde zoogdieren zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (BIJ12 kennisdocument Gewone dwergvleermuis, 2017; Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). In de omgeving is het voorkomen bekend van onder andere: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (Broekhuizen et al., 2016; Limpens et al., 1997; NDFD 2009-2019). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als *Habitatrichtlijnsoorten* beschermd.

Op de planlocatie zijn geen voor vleermuizen geschikte boomholten aanwezig welke kunnen dienen als rust- en/of verblijfplaats. De te slopen bebouwing is nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van geschikte invliegopeningen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, ontbrekende/scheefliggende pannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur.

De te saneren bebouwing op de planlocatie betreffen opstallen zonder spouw. De hooischaar en stal hebben geen dakbeschoot. De schuur heeft wel een dakbeschoot, maar hier zijn geen openingen aanwezig en zijn aan de voor en achtergevel vogelschroot aangebracht. Het kleine bijgebouw heeft ook geen spouw, maar wel een dakbeschoot. Het bijgebouw heeft echter een hoogte van 2

meter en hier zijn geen openingen aangetroffen (geen kantpannen aanwezig) welke vleermuizen mogelijk toegang kunnen bieden tot de dakruimte.

Theoretisch kan een grootoorvleermuis ook loshangen in een dakruimte. De hooizolder is echter volledig open, waardoor er een grote invloed van de weersomstandigheden is. De overige opstallen betreffen golfplaten zonder dakbeschot, waardoor het dak sterk op kan warmen in de middagzon. Daarnaast zijn er geen sporen van vleermuizen aangetroffen in de te slopen opstallen. Bij de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van grootoorvleermuizen zijn er op geconcentreerde hopen uitwerpselen of insectenvleugels te zien, vaak onder een balk of andere plek waar ze kunnen hangen. Deze sporen waren niet aanwezig.

Wegens het ontbreken van geïsoleerde muren met spouw is het voor vleermuizen onmogelijk om in de te slopen opstallen een geschikte rust- of verblijfplaats te vinden. Zo'n verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden. Het is uit te sluiten dat de bebouwing op de planlocatie gebruikt wordt door vleermuizen die in bebouwing leven, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

Hoewel het uitgesloten is dat vleermuizen de te slopen opstallen gebruiken als vaste rust- en/of verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als foerageergebied. Ten gevolge van de beoogde ontwikkeling worden er geen groenstructuren weggenomen, waardoor foeragemogelijkheden behouden blijven. In de luwte van opgaande vegetatie of bebouwing kunnen vliegbewegingen en foerageeractiviteiten van vleermuizen plaatsvinden. Vleermuizen jagen op insecten waarbij ze opportunistisch gebruik maken van een groot netwerk aan jachtgebieden. De omvang en het gebruik van een gebied alsmede de jachttechniek en prooien verschillen per soort. Gedurende het foerageren verspreiden vleermuizen zich diffuus over het landschap waarbij veelal gebruik wordt gemaakt van bosranden, bomenlanen, oeverzones of andere structuurrijke zones. Tijdens de werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden voor passerende en jagende vleermuizen in de directe omgeving als gevolg van lichtgebruik. Vleermuizen kunnen verblind en daardoor gedesoriënteerd raken als gevolg van felle verlichting. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens en na de beoogde ontwikkeling dient bij voorkeur geen verlichting te worden toegepast. Bij voorkeur de werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang. Mocht verlichting noodzakelijk zijn wordt vleermuisvriendelijke verlichting geadviseerd.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen op de planlocatie. De planlocatie is verhard en wordt intensief gebruikt, waardoor veel verstoringen optreden. Amfibieën leven in zowel een aquatisch (m.n. lente/zomer) als een terrestrisch (m.n. herfst/winter) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Op de planlocatie is geen oppervlaktewater aanwezig. In de omgeving is de aanwezigheid bekend van bastaardkikker en bruine kikker (Creemers & Van Delft, 2009; NDFD 2009-2019). Voor beide soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming, maar vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Het is niet uit te sluiten dat deze algemene soorten gedurende de terrestrische (herfst/winter) periode voorkomen binnen de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie *Wet natuurbescherming*). Negatieve effecten op beschermde amfibieën zijn derhalve uitgesloten.

Reptielen

Reptielen worden niet verwacht op de planlocatie aangezien deze over het algemeen verbonden zijn aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen. In de omgeving is de aanwezigheid van beschermde reptielen niet bekend (Creemers & Van Delft, 2009; NDFD 2009-2019). Negatieve effecten op beschermde reptielen zijn derhalve uitgesloten.

Vissen

Op de planlocatie en binnen de invloedssfeer van de beoogde ontwikkeling bevindt zich geen oppervlaktewater. Negatieve effecten op (beschermde) vissen zijn per definitie uitgesloten.

Insecten, libellen en andere ongewervelden

Op de planlocatie zijn gedurende het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden aangetroffen. Op de planlocatie zijn geen

plantensoorten aangetroffen die specifiek voor een beschermde ongewervelde een waardplant vormen. Ook is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Negatieve effecten op de soortgroep zijn uitgesloten.

Vogels

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: houtduif, huismus, kauw, koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai.

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Gedurende het veldbezoek zijn huismussen gezien en gehoord en zijn zeer oude uitwerpselen van aannemelijk een steenuil aangetroffen.

De huismus maakt nesten in hoofdzakelijk bebouwing, vrijwel uitsluitend onder pannendaken, maar sporadisch ook in golfplaten daken. Het voorkomen van nestlocaties van huismussen in de te saneren opstallen kan echter uitgesloten worden door de afwezigheid van dakbeschot onder de golfplaten daken van de hooischoor en de stal. Daarnaast is in schuur B vogelschroot aanwezig. Het kleine bijgebouw (figuur 4) heeft wel dakpannen en een dakbeschot, maar is de goothoogte circa anderhalve meter. Wegens de aanwezigheid van katten, die zeer eenvoudig toegang kunnen krijgen tot mogelijke nestlocaties, is het uitgesloten dat er in dit bijgebouw nestlocaties van huismussen aanwezig zijn. De waargenomen huismussen zijn gezien en gehoord op het naburige perceel Klomperweg 125. Hier zijn woningen met een zadeldak en wolfsdak van dakpannen aanwezig, aannemelijk veel geschiktere nestlocaties dan op de planlocatie. Het is dan ook zeer de verwachting dat de aanwezige huismussen nestelen bij de burens. Relevante groenstructuren zijn de coniferen die als afscheiding dienen. Deze blijven behouden in de beoogde ontwikkeling waardoor deze niet resulteert in afname van essentieel leefgebied. Van aantasting van functioneel leefgebied en nestlocaties van de huismus is derhalve geen sprake.

Figuur 4 Links: vogelschroot onder de golfplaten van de te saneren schuur. Rechts: het kleine te saneren bijgebouw.

In de te saneren stal zijn zeer oude uitwerpselen van uilen (aannemelijk steenuil) aangetroffen. Hier zijn geen braakballen of nestmateriaal gevonden. De stal heeft geen dakbeschot, waardoor steenuilen hier geen nestlocatie kunnen vinden. Indien er sprake was geweest van een vaste rust- of nestlocatie van een steenuil zouden er versere uitwerpselen en/of braakballen aanwezig zijn. In 2013 is er direct ten westen van de planlocatie een steenuil als verkeersslachtoffer op de A30 gemeld, mogelijk is dit het individu dat aanwezig was nabij de planlocatie. De beoogde ontwikkeling heeft geen effect op mogelijk foerageergebied van steenuilen in de omgeving. Negatieve effecten ten aanzien van steenuilen is uitgesloten.

Er zijn geen nesten aangetroffen in de bomen op en rondom de planlocatie. De aanwezigheid van in bomen broedende soorten als buizerd, sperwer en ransuil kan uitgesloten worden. Grote gele kwikstaart broedt langs stromende watergangen in dichte vegetatie langs natuurlijke oevers of in kunstwerken als bruggen of stuwen. Voor deze soort is binnen de planlocatie geen functioneel leefgebied aanwezig.

De gierzwaluw leeft in de directe omgeving van mensen en broedt tevens als koloniebroeder in gevels en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). De soort is vaak te vinden in woonwijken en is vrij zeldzaam in landelijk gebied. De te saneren opstallen zijn gelegen in landelijk gebied en betreffen opstallen zonder dakbeschot en/of zonder geschikte openingen.

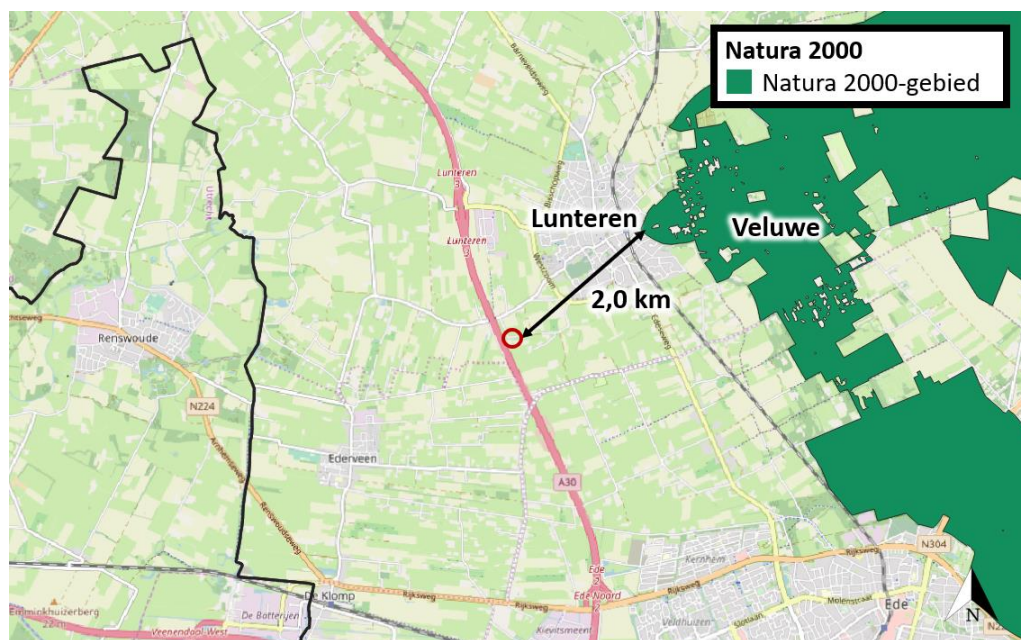
Hierdoor kan de aanwezigheid van gierzwaluw op de planlocatie uitgesloten worden. Van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van jaarrond beschermde nestlocaties en essentiële habitatonderdelen is geen sprake.

Vogels - Algemene broedvogels en categorie 5 (beschermde nestlocatie gedurende broedperiode en bij ecologisch zwaarwegende redenen)

De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De struiken, bomen en bebouwing vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de werkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

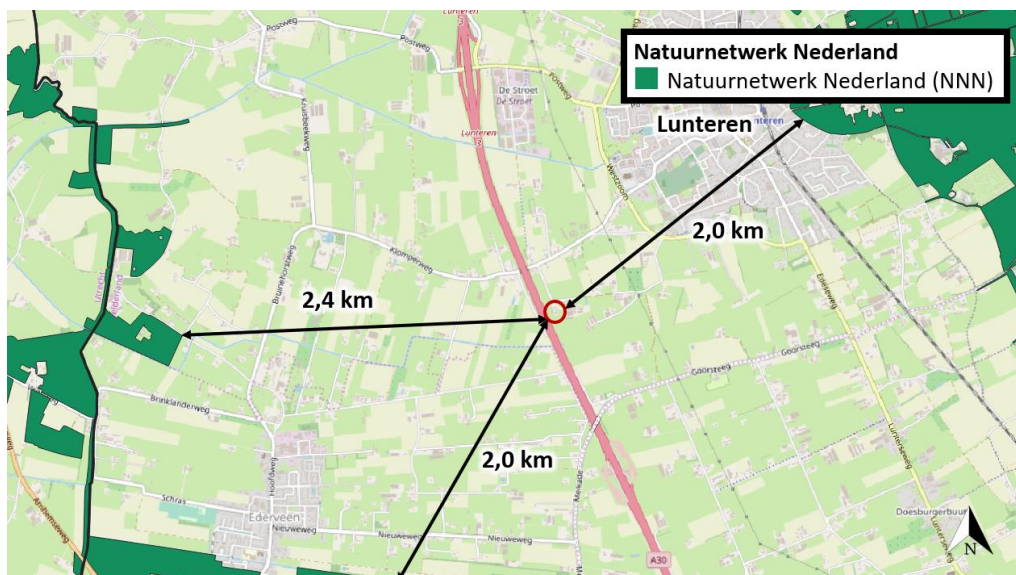
Beoordeling (b) gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000-gebied en het Natuurnetwerk Gelderland. Op een afstand van 2,0 km ligt het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (figuur 5). Op een afstand van 2,0 km ligt het Natuurnetwerk Gelderland (figuur 6).

Figuur 5 De planlocatie ligt op een afstand van 2,0 km tot het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (bron: nationaal Georegister PDOK).

Figuur 6 De planlocatie ligt op een afstand van circa 2,0 km tot het Natuurnetwerk Gelderland (bron: nationaal Georegister PDOK).

Ondanks dat de beoogde ontwikkeling buiten een beschermd gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Gelderland geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen. Vóór de uitspraak van de Raad van State (d.d. 29 mei 2019) werd beargumenteerd dat de afstand tot het Natura 2000-gebied dusdanig groot is, dat er t.a.v. de stikstofdepositie onder een drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar zou blijven. De Raad van State heeft echter beoordeeld dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Op basis van het PAS wordt vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Zo'n toestemming 'vooraf' mag niet meer. Hierdoor zijn alle gemelde activiteiten alsnog vergunningplichtig.

In september 2019 is de nieuwe Aerius calculator gepubliceerd. Ook werken het Rijk en provincies samen aan een beoordelingskader en handreiking voor intern salderen.

De herbeoordeling d.m.v. de herziene Aerius calculator moet daarom plaatsvinden voor alle nog niet onherroepelijke plannen of projecten waarvan uit een Aerius-berekening is gebleken dat de toename van de depositie:

- Onder de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar blijft. De in het PAS gehanteerde drempelwaarden zijn volgens de Afdeling niet goed onderbouwd en mogen daarom niet langer worden gebruikt (zolang de onderbouwing niet is verbeterd), óf:
- Binnen het PAS gemeld moest worden. Dit was het geval voor alle projecten met een depositie groter dan 0,05 en kleiner dan of gelijk aan 1 mol/ha/jaar, zolang er althans nog voldoende depositieruimte beschikbaar was, óf:
- Groter is dan 1 mol/ha/jaar (en dus binnen het PAS-vergunningplicht) maar waarvan de vergunning nog niet onherroepelijk is. Dat is het geval wanneer tegen het besluit bezwaar is gemaakt of beroep is ingesteld.

Ondanks de uitspraak is het (beperkt) mogelijk om plannen/projecten op korte termijn door te laten gaan. Dit wordt onderschreven in de 'Factsheet Woningbouwplannen, stikstof en Natura 2000-gebieden' (Ministerie van Binnenlandse Zaken, juli 2019). Uit goede motivering of herberekening van de stikstofdepositie moet dan blijken:

Dat er geen enkele toename van stikstofdepositie wordt verwacht, bijvoorbeeld vanwege de grote afstand tot Natura 2000-gebieden óf:

- Dat door toename van depositie de kritische depositiewaarden niet worden overschreden; dit is met name het geval wanneer de Natura 2000-gebieden weinig gevoelig zijn of wanneer de stikstofuitstoot uit andere bronnen relatief klein is, óf:
- Dat door (aanpassing van) plannen of projecten de emissies van stikstofoxiden en/of ammoniak juist afnemen waardoor effecten op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

Blom Ecologie B.V. adviseert om projecten die kunnen leiden tot een toename van de uitstoot van stikstofoxiden of ammoniak opnieuw te beoordelen met de herziene versie van de Aerijs calculator. Doel daarvan is vast te stellen of significante effecten kunnen worden uitgesloten.

De beoogde ontwikkeling betreft de sanering van 4 opstallen wat ten opzichte van de huidige situatie niet leidt tot een significante toename in het aantal verkeersbewegingen. Er is geen sprake van nieuwbouw, waardoor wordt verwacht dat er sprake zal zijn van een afname in stikstofemissie op het perceel. Gedurende de werkzaamheden kan er een beperkte en tijdelijke toename in stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen (het 'projecteffect'). Gezien de verwachte afname in stikstofemissie, het beperkte projecteffect en de grote afstand tot Natura 2000-gebieden (2,0 km) worden geen enkele negatieve gevolgen voor relevante Natura 2000-gebieden verwacht. Derhalve kan een passende beoordeling van de stikstofdepositie achterwege blijven.

Beoordeling (c) houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m² of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden. Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft:

- a) houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b) houtopstanden op erven of in tuinen;
- c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e) kweekgoed;
- f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g) het dunnen van een houtopstand;
- h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Er zijn geen kapwerkzaamheden beoogd in de beoogde ingreep. Mochten er toch kapwerkzaamheden op de planlocatie plaatshebben, vallen deze onder type b. Het kappen/verwijderen van houtopstanden op de planlocatie is derhalve niet meldingsplichtig in het kader van de Wet natuurbescherming.

Naast het landelijk en provinciaal beleid waar deze beoordeling op wordt getoetst hebben gemeenten vaak een eigen beleid omtrent het kappen dan wel vellen van bomen en struiken. Dit is vaak opgenomen in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Gemeentelijke Verordeningen mogen niet strijdig zijn met landelijk/provinciaal beleid. Het is derhalve aanbevelingswaardig om in de voorbereidende fase de bepalingen in de APV af te stemmen met de gemeente om conflicterende situaties in een later stadium te voorkomen.

Conclusies

Samenvatting

(a) Soortenbescherming

De planlocatie heeft geen essentiële betekenis voor beschermde soorten. De planlocatie is mogelijk geschikt leefgebied voor algemene zoogdieren, foeragerende vleermuizen, amfibieën, insecten en broedvogels welke niet beschermd zijn (behoudens de Algemene zorgplicht) onder de Wet natuurbescherming.

(b) Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Gelderland. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is van externe werking op omliggende Natura 2000-gebieden geen sprake. Een Voortoets en/of 'nee, tenzij'-toets is niet noodzakelijk.

(c) Houtopstanden

Op de planlocatie zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een meldingsplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

Tabel 2 Overzicht van de functie van het plangebied voor beschermde flora en fauna en ook de verwachte effecten naar aanleiding van de beoogde ingrepen en de eventueel daarop te nemen vervolgstap.

Legenda	vaatplanten	grondgebonden zoogdieren	vleermuizen	amfibieën	reptielen	vissen	broedvogels (a)	broedvogels (i)
Soortenbescherming - = ongeschikt + = geschikt n (nee)/ j (ja)/ m (maatregelen)								
Geschikt habitat <i>Vogelrichtlijnsoort</i>							+	+/-
Geschikt habitat <i>Habitatrichtlijnsoort</i>	-	-	+/-	-	-	-		
Geschikt habitat <i>Andere soort</i>	-	+/-		+/-	-	-		
Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk	n	n	n	n	n	n	n	n
Gebiedsbescherming								
	afstand	effecten		nader onderzoek				
Natura 2000	2,0 km	geen		n.v.t.				
Natuurnetwerk Gelderland	2,0 km	geen		n.v.t.				
Houtopstanden								
	aanwezig	kap		melding				
Struiken	ja	nee		n.v.t.				
Bomen	ja	nee		n.v.t.				

Uitvoerbaarheid

De beoogde ontwikkeling leidt niet tot aantasting van beschermde natuurwaarden en/of beschermde gebieden. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels. Voor deze soorten dienen maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen.

Conclusie

De beoogde ontwikkeling leidt, mits enkele algemene maatregelen worden getroffen ten aanzien van de Algemene zorgplicht en algemene broedvogels, niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming. De conclusie is dan ook dat de ontwikkeling aan de Klomperweg 127 te Lunteren uitvoerbaar is zoals bepaald in de Wro (art. 3.1.6 Bro).

Vervolgstappen

-

Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en de werkzaamheden in de periode april-oktober tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (1 maart t/m 1 september). Als de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden.

Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Diepenbeek, A., 1999. Veldgids Diersporen. KNNV Uitgeverij 5e druk 2015, Zeist.
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.gldanders.planoview.nl/planoview/
www.nationaalgeoregister.nl
www.natura2000.eea.europa.eu
www.ndff.nl
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.wilde-planten.nl
www.zoogdiervereniging.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie B.V.,
ir. T.W.D. Schrader
Auteur

Blom Ecologie B.V.,
ing. G. Fairhurst
Collegiale toets

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Behoud van biodiversiteit

© BLOM ECOLOGIE B.V.
ZANDWEG 46A - 4181 PM WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Klomperweg 127 te Lunteren en bestaat uit een boerenwoning (welke blijft behouden) en enkele opstallen waar de initiatiefnemer voornemens is een viertal opstallen te saneren.

Figuur 2 De hooischuur is opgetrokken uit gemetselde muren met damwandplaten en heeft een golfplaten dak zonder dakbeschoot (foto aangeleverd door de initiatiefnemer).

Figuur 3 De schuur is opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw en heeft een golfplaten dak zonder dakbeschoot. Hier is vogelschroot aangebracht.

Figuur 4 De stal is opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw en heeft een golfplaten dak zonder dakbeschoot (foto aangeleverd door de initiatiefnemer).

Figuur 5 Het kleine bijgebouw is opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw en heeft een pannendak met dakbeschot.

Figuur 6 Tussen de woning en het perceel Klomperweg 125 is een coniferenhaag als erfscheiding aanwezig. Deze biedt zeer waarschijnlijk beschutting voor huismussen en dient derhalve behouden te blijven.

Bijlage 2 Behoud van biodiversiteit

De Wet natuurbescherming is gericht op het behouden en ontwikkelen van waardevolle natuur. Voor een bepaald aantal soorten flora en fauna gelden specifieke regels die gericht zijn op bescherming. Het betreft soorten die vanuit Europese wetgeving en verdragen beschermd zijn (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten) en nationaal beschermde soorten (in de Wet Nb 'overige soorten' genoemd). Vorengenoemde soorten worden beschermd middels verbodsbepalingen welke zijn opgenomen in hoofdstuk 3 van de Wet Nb. Voor alle andere niet specifiek beschermde soorten of soorten waarvoor vrijstelling geldt is de algemene Zorgplicht van toepassing.

Toetsing aan Wet Natuurbescherming

Bij ruimtelijke ingrepen wordt getoetst of de beoogde plannen leiden tot aantasting of verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied van beschermde soorten, aantasting van beschermde gebieden en/of beschermde houtopstanden. Of anders geformuleerd: leiden de ingrepen tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Indien daar (mogelijk) sprake van is dient een soortspecifiek onderzoek te worden uitgevoerd en/of een ontheffing van de Wnb te worden aangevraagd. Een ontheffing wordt verleend als de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is, er sprake is van een wettelijk belang en de desbetreffende soort voldoende kan worden gefaciliteerd tijdens en na de ingreep. Voor de niet beschermde soorten worden veelal enkele (algemene) mitigerende maatregelen voorgeschreven om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen.

De gemeente Ede: behoud van biodiversiteit

Het doel van de Wet natuurbescherming is het behouden en ontwikkelen van waardevolle natuur. Toetsing aan de Wet Nb vindt vaak plaats binnen het abstracte juridische kader (wel/geen overtreding verbodsbepalingen). Deze strikte interpretatie van de Wet natuurbescherming doet conform de ambitie van de gemeente Ede tekort aan het doel van de wet. Biodiversiteit is namelijk meer dan alleen beschermde soorten, dit betreft het gehele ecosysteem met alle niet beschermde en beschermde natuurwaarden bij elkaar. Bij het toetsen van ecologisch onderzoek (quickscans flora en fauna) handelt de gemeente vanuit deze visie. Concreet betekent dit het volgende:

- 1) Ruimtelijke ingrepen mogen niet strijdig zijn met de Wet natuurbescherming (overtreding verbodsbepalingen)
- 2) Voorafgaand aan de ingreep dient beoordeeld te worden welke werkzaamheden strikt noodzakelijk zijn en welke ecotopen behouden kunnen blijven. Mogelijk kan door fasering in tijd en ruimte voor flora en fauna belangrijke elementen behouden blijven of in mindere mate worden aangetast (ongeacht of deze een relevante functie hebben voor beschermde soorten).
- 3) Vaak kunnen in de nieuwe situatie (eenvoudige) maatregelen worden getroffen die meerwaarde hebben voor de biodiversiteit. Het natuur-inclusief ontwerp van nieuwe gebouwen (met bijv. voorzieningen voor vleermuizen, huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil), extensief beheer, de aanplant van bomen, struiken en kruidachtige soorten, het plaatsen van nestkasten en de aanleg van takkenrillen.

Toetsing door Blom Ecologie B.V.

In opdracht van de initiatiefnemer toetsen de gecertificeerde en deskundige ecologen van Blom Ecologie B.V. of de voorgenomen ingrepen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Advies met betrekking tot het behoud van zoveel mogelijk ecologische waarden en meerwaarde in de nieuwe situatie maken geen integraal onderdeel uit van de toetsing aan de Wet natuurbescherming. Aangezien de gemeente Ede hier impliciet aandacht voor vraagt adviseren wij u om een of meerdere maatregelen uit onderstaande tabel te treffen.

Maatregel	Toelichting
Behoud bomen, struiken en struweel	Is het verwijderen van bomen, struiken, hagen en struweel noodzakelijk om uw plannen tot uitvoer te brengen? Overweeg een alternatieve uitvoering of inpassing om zoveel mogelijk groen te behouden. Veel zoogdieren, insecten en vogels hebben baat bij het behoud van vorengenoemde elementen. Met name oude bomen met holtes zijn in de regel waardevol.
Toegang tot gebouwen behouden of creëren	Een aantal vogelsoorten profiteert van aanwezig veevoer of voer wat door het dagelijks gebruik van de locatie aanwezig is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan moestuinen, voedertafels, kuilvoerplaten en dergelijke. Overweeg of dergelijke voor fauna waardevolle locaties behouden kunnen blijven.
Aanleg of behoud onverharde paden en wegen	Veel dieren nemen een stofbad om zich te ontdoen van parasieten. Een dergelijk stofbad wordt veelal gebruikt in of nabij verharde wegen die bestaan uit zand en puin. Overweeg het behoud of aanleg van onverharde terreindelen.
Plaatsen nestkast steenuil of kerkuil	Het buitengebied van de gemeente Ede is belangrijk leefgebied van de steenuil en kerkuil. Beide soorten maken gebruik van kleinschalig agrarisch landschap bestaande uit (oude) schuren, erven, hagen, tuinen en andere structuurrijke elementen. De nestkast van de steenuil kan worden geplaatst op rustige plaatsen aan de buitenzijde van gebouwen en in bomen. De nestkast van kerkuil kan worden geplaatst in hoge(re) donkere gebouwen.
Aanleg of optimalisatie vijver, poel of natuurvriendelijke oeverzone	Amfibieën, insecten, zoogdieren en vogels zijn gebaat bij oppervlaktewater. Oppervlaktewater wordt gebruikt als drinkwater, ten behoeve van voortplanting, als leefgebied en als foerageergebied. Jaarlijks onderhoud van een vijver en poel is belangrijk om het functioneren te waarborgen. Naast de aanleg van een waterpartij is de optimalisatie van een vijver, poel of oever mogelijk. Veel (kleine) diersoorten zijn gebaat bij flauwe begroeide oevers, dergelijke oevers bieden geschikt leefgebied en bevorderen in- en uittreedmogelijkheden.
Aanleg bloemrijke borders	Om de diversiteit aan vlinders en overige ongewervelde te verhogen kan ervoor gekozen worden om de borders van tuinen te beplanten met inheemse bloemdragende kruiden en struiken. Tevens kan de aanplanting van enkele fruitbomen een dergelijk gewenst resultaat behalen. Het gebruik van exotische en uitheemse soorten wordt afgeraden, omdat inheemse soorten vaak gebonden zijn aan in Nederland voorkomende vaatplanten.
Aanleg takkenrillen/ composthoop	Het snoeiafval en organisch materiaal (GFT) kunnen worden verwerkt in takkenrillen en een composthoop. Takkenrillen of -hopen zijn geschikte verblijfplaatsen voor kleine fauna. Dit geldt eveneens voor composthopen waar met name insecten, muizen en amfibieën van profiteren. Veel van deze kleine fauna vormen (stapel)voedsel voor andere soorten in de voedselketen.